

SVĖDASŲ VARPAS

2022 m. rugpjūčio mėn.

NR. 6 (72)

Leidžiamas nuo 2016 liepos 1 d.

ŽMOGUS ŽMOGUI...

Mieli skaitytojai, vėl Jūsų rankose naujas numeris. O aš labai noriu pasidžiaugti, kokie nuostabūs žmonės Jūs visi esate. Ne, saulėj aš neperkaitau, viskas gerai, džiaugiuosi, nes tai yra tiesa...

Turime tokių savitų bruožų, ko gero, visi – mėgstam skūstis ir burbėti – kas benutiktų, viskas blogai.

Iš tikrųjų, šitie metai neeiliniai. Pas mus, aplink mus. Ir skūstis tikrai yra kuo... Nevardinsiu – visi puikiai žinom. Noriu išvardinti, kuo džiaugiuosi. Džiaugiuosi skaitytojais, kurie gerai įvertino naująjį laikraščio numerį, džiaugiuosi tais, kurie išsako savo nuomonę ir pageidavimus, džiaugiuosi svėdasiškių meno mėgėjų populiarumu, džiaugiuosi bendruomeniečių laimėjimais, džiaugiuosi jaunimo iniciatyvomis... Džiaukimės kartu. Mažomis kasdienėmis smulkmenomis, šypsokimės iš širdies. Nepamirškime – gyvenimo dėsniai veikia švytuoklės principu, ji nestovi vietoje – jei kažkas ne taip, tai nesitęs amžinai ir sėkmė būtinai aplankys.

Noriu padėkoti UAB „Alauša“ generaliniam direktoriui Algimantui Čaplinskiui, kuris savo gimtame Svėdasų krašte daro be galo daug gerų darbų. Savo veiklos tėkmėje jis nepamiršo mūsų laikraščio ir maloniai sutiko paremti jo leidybą.

Telaimina Jus Aukščiausiasis, mielieji. Malonių akimirklų su naujuoju numeriu.

Pastabų, nuomonių, kūrinių visuomet laukiu el.paštu, telefonu arba gyvai susitikus.

**Vyr. redaktorė
Alma Švelnienė**

NAUJIENOS VIENU SAKINIU

Nuotraukos autorė Rūta Stanevičienė.

- Svėdasų bendruomenės komanda, vadovaujama pirmininkės Virginijos Valikonytės, Ažuožeriuose
- vykusiame bendruomenių sambūryje „Visi savi“ užėmė pirmą vietą.
- Susisiekimo ministras Marius Skuodis patikino Svėdasų seniūną Saulių Rasalą, kad visiems akis badantis ir transportą gadinantis kelio ruožas nuo Žaliosios link Kupiškio bus sutvarkytas dviejų metų bėgyje, o šiuo metu atliekami jo būklės tyrimo darbai.
- Kunigiškių krašto muziejuje intensyviai vyksta atnaujinimo darbai.
- Nuo rugsėjo dalis darželio persikels į gimnazijos patalpas.
- Svėdasuose jau veikia bankomatas, aptarnaujantis visų bankų kortelių turėtojus.

- Rugsėjis - Diskusija „Svėdasai – europietiškojo Radvilų pasaulio dalis“.
- Spalį - Mykolinių šventė „Kai gamta ima spalvomis dalintis“ ir rudens šventė – mugė
- „Ačiū už aguonas, be aš norėčiau duonos!“
- Neseniai susikūręs Svėdasų meno mėgėjų populiariosios muzikos ansamblis „Vienu vėju“ (vad. Rožė Lapienienė) neatsigina kvietimų koncertuoti po visą Utenos apskritį ir kaimyninius rajonus.
- Rugsėjo 10 d. 13 val. Malaišių kaime vyks tradicinės „Vaižgantinės“.
- 2022 m. birželio 1 d. asociacija „Svėdasų bendruomenė“ Svėdasų miestelyje pradėjo teikti atvirojo darbo su jaunimu paslaugą Atviroje jaunimo erdvėje „Jaunimo bunkeris“ jaunimui (asmenims nuo 14 iki 29 metų).

SVĖDASAI KARTU SU UKRAINA

Rugpjūčio 21 d. Anykščių kultūros centro Svėdasų skyriaus kiemelyje vyko renginys „Svėdasai kartu su Ukraina“, kurio iniciatoriai buvo Svėdasų jaunimo aktyvas. Renginio tikslas – atkreipti dėmesį į tebevykstantį karą, parodyti miestelio solidarumą Ukrainai bei rinkti aukas Ukrainos herojams, tam, kad jie, Ukrainos Nepriklausomybės dieną, rugpjūčio 24-ąją, pasitiktų stipresni.

Mugėje už auką buvo galima įsigyti rankų darbo ukrainietiškos atributikos: apyrankių, ženkliukų bei maišelių. Gardžiuotis buvo galima šerbetu bei cukraus vata. Prie mugės kepiniais ir desertais prisidėjo neabejingi kraštiečiai. Vaikai turėjo galimybę pasiausti ant pripučiamo batuto. Į aktyvias veiklas kvietė lauko žaidimai bei stalo futbolas. Tuo metu susirinkusiuosius muzikos garsais stebino muzikantai, įkvepiantį žodį tarė seniūnas, Saulius Rasalas bei Anykščių krašto garbės ambasadorius Ukrainoje Virginijus Strolia. Šventę kanklių muzika pradėjo Asta Mičelienė, toliau koncertą tęsė Justas Jokubauskas, nepakartojamas Algimanto Barono ir Broniaus Juozelskio duetas, armonikos garsais linksmino Mindaugas Antanėlis, ukrainietiškomis dainomis stebino Virginijus Lackus, Vytautas Jucys užkūrė tikrą estrados fiestą, laisvės daina vadinamą Alytaus partizanų himną „Alyte“ traukė mano pusbrolis, Justas Neniškis su savo dukromis bei dukterėčia, lyriniais posmais įsiterpiau ir aš. Renginį vedė nenuilstantis Simonas Baronas, kuriam pavyko ir aukciono būtu „parduoti“ gertuvę su Seimo pirmininkės parašu.

Šventės vinis – tikri ukrainietiški barščiai. Virimo komandai, Irmantui Rudokui, Aušrinei Rudokienei bei mano tėčiui Jonui vadovavo ukrainietė Tania, kuri prie barščių paruošė ir tradicinės česnakinės „bulkos“ bei zrazų – mėsa ir kopūstais įdarytų bulvinių blynų, dingusių nuo stalo per akimirką. Koncertui pasibaigus, įdomiais klausimais susirinkusiems galvas suko seniūnas. Protmūšis vyko žodine forma, tikslas – iš kuo mažiau užuominų atspėti atsakymą. Pergalę išplėšė Žvirblių komanda.

Stebino susirinkusiųjų skaičius bei pakili nuotaika. Surinkta suma, 1295 eurai, buvo pervesta VŠĮ „Mėlyna ir geltona“. Ačiū kiekvienam, kuris atėjo, prisidėjo bei neliko abejingas. Esame stipri, motyvuota bendruomenė, kuri nesiruošia likti nuošalyje. Tačiau nereikia užmigti, nes pagalba Ukrainai reikalinga kasdien, todėl kviečiu visus ir toliau padėti ir prisidėti tuo, kuo galim, nes dabar herojai gina ne tik savo, bet ir mūsų nepriklausomybę.

Slava Ukrainai! Herojams slava!

Renginio organizatorė Aušrinė Neniškytė

Nuotraukų autorius Saulius Rasalas.

APIE TYLŪJĄ PATRIOTIZMĄ

Laikas bėga nesustabdomai greitai, dažnai aplenkdamas kai kuriuos darbus ir įvykius. Laimei mintimis galime grįžti atgal, prisiminti bei pasidalinti tuo, kas išties svarbu ir vertinga.

Lyg ir žinome žmones, vietas ir įvykius, svarbius mūsų krašto istorijai, pažinimui, bet kai kurie tarsi lieka šešėlyje. Tikrame ir žmogaus atminties šešėlyje, nes buvę seniai, daug ką skausmingai palietę, paliko randų, nenumalšinamo skausmo ir kiekvienam tapo savos tiesos ženklų.

Keliaujant šiaurės vakarine Svėdasų krašto puse jį apraizgiusiais žvyrkeliais, nusidriekusiais palei dirbamus laukus, miškais, papieviais ir laukymėmis, yra vietų, pro kurias nesunku praeiti ar pravažiuoti jų nepastebėjus.

Viena tokių – ties trijų kelių sankirta prie Jotkonių ir Miškinių kaimų. Šalia stabelėję ir vos keletą žingsnių link miško žengę, aptiksite dailiu mediniu standartiniu ženklu pažymėtas nebeveikiančias senąsias Jotkonių kaimo kapines. Jose slapčia palaidoti 1946 m. sausio 13 d. Vaitkūnuose, Antano Žemaičio ūkyje įrengtame bunkeryje, kautynėse su NKVD vidaus kariuomenės 25-ojo šaulių pulko kareiviais žuvę laisvės gynėjai. Čia amžiams ilsis būrio vadas Alfonsas Nakutis, partizanai Albinas ir Pranas Birkos, Vytautas Musteikis ir Edvardas Plitnikas. Kapą žymi metalinis kryžius ir lentelė su žuvusių vardais ir pavardėmis.

Tyli miško apsuptis suteikia šiai vietai paslapties, ramybės, bet taip pat kėsina užvaldyti žmogiškos lemties ir istorijos susitikimą žyminčią vietą, tad išties svarbu, kad kartais čia žmogaus ranka kai kuriuos priežiūros darbus atliktų. Dar geriau, jei rankų daug, o jose jaunatviškai veržli jėga, vedina patriotiško noro veikti. Gera prisiminti, kad būrelis Svėdasų Juozo Tumo-Vaižganto gimnazijos 2022 metų laidos abiturientų ir jų lietuvių kalbos mokytoja Regina Žvirblienė, vasarai vos prasidedant, sumanė kilnų darbą nuveikti ir šiose kapinaitėse pasidaruoti.

Nuotraukos autorė Rūta Stanevičienė.

Štai gimnazijos IVg klasės mokinės Živilės Pečiulytės mintys apie tai: „Kartu su lietuvių kalbos mokytoja Regina Žvirbliene pasidalinome gerumu, tvarkydami Jotkonių kaimo kapines. Apsišarvavę kantrybe ir grėbliais, sugrėbėme dar nuo rudens užsilikusius lapus, surinkome jau senai užgesusias žvakes ir pašalinome visas piktžoles. Vaikinai surinko nukritusias šakas, kurios užgožė kapinių vaizdą ir pašalino nereikalingą augmeniją. Paskatinti lietuvių kalbos mokytojos, mokiniai prisidėjo prie kultūros išsaugojimo ir gavo pamoką apie gerų darbų naudą.“

Tikėkime, kad rasis graži tradicija prižiūrėti šias kapinaites, pagerbiant čia atgulusius, atrandant, praplečiant ir gilinant savo krašto pažinimą, prisidedant prie jo gražinimo ir puoselėjimo. Galbūt taps įkvėpimu ir arčiausiai esančiai bendruomenei taip pat prisidėti prižiūrėti kapinaites ir, be abejo, teritoriją tvarkančioms tarnyboms bei atsakingiems už tai valdininkams primins apie aplinkos nušienavimo būtinybę, saugant istorinių įvykių bei jų paliestų žmonių pagarbų atminimą.

Rūta Stanevičienė

ŠILTOJO SEZONO PROJEKTAI BIBLIOTEKOJE: „ATVERK DURIS VASARAI“ IR „VASARA SU KNYGA“

Svėdasų bibliotekos nuotraukos.

Vasarą Svėdasų biblioteka kartu su daugeliu Lietuvos bibliotekų pradėjo renginiais „Atverk duris vasarai“ ir „Vasara su knyga“. Pirmasis padovanojo mums keturis susitikimus su Juozo Tumo-Vaižganto gimnazijos mokinių grupele iš mokytojos Jūratės Keraminienės užimtumo ratelio. Įžanginis susitikimas buvo skirtas senajai fotografijai, antrasis – poezijai, trečiasis – lėlių gamybai, o paskutinis – pasakos „Ropė“ vaidinimui. Legendinis fotografas Vladas Žvirblis supažindino vaikus su fotografavimo menu ir technika, paskui mokėmės rimavimo žaidimų ir skaitėme eilėraščius, kimšome baltas kojines, darėme lėles ir bandėme kurti jų istorijas, o galiausiai, nusilpdę ropę, išrovėme pagal lietuvių liaudies pasakos scenarijų. Reikėtų pridurti, kad vaidinimui pasitelkėme spalvingų medžiaginių lėlių iš mokytojos kolekcijos.

Tuo metu skaitymo iššūkyje „Vasara su knyga“ užsiregistravo 21 skaitytojas. Reikalavimas – perskaityti penkias knygas: apie žmogaus ryšį su gyvūnu, Baltijos šalių autoriaus knygą, biografinę knygą ir šeimos nario vaikystės knygą. Daugmaž pusė skaitytojų susidorojo su iššūkiu vasarai įpusėjus. Perskaičiusiųjų laukia simbolinės dovanėlės, keli Lietuvos išrinktieji laimės ir didesnių prizų.

Svėdasų bibliotekos informacija

SVĖDASŲ KULTŪROS NAUJIENOS

Nuotraukų autorė Ramunė Lapienytė.

Gegužės 24 dieną pas mus į svečius atvyko nuostabus, profesionalus šešėlių teatras iš Kijevo – „Papasony Theatre Studio“. Svėdasiškiams pasitaikė puiki proga pamatyti nuostabų ir iki širdies gelmių jaudinantį spektaklį „Pašąmonės šnabždesiai... Sapnai“, režisierius Andrii Leliukh. Spektaklio metu buvo renkamos lėšos besiginančiai Ukrainai paremti.

Vasaros renginius pradėjome labai linksmu ir nuotaikingu koncertu, birželio 21 dieną Naisių vasaros teatro aktorių paruošta muzikine programa-koncertu, kuris buvo skirtas atsipalaiduoti ir puikiai praleisti vakarą. Programa neturėjo jokių rėmų ar scenarijaus, čia skambėjo daugeliui žinomos bei savos kūrybos gyvai atliekamos dainos. Didžiausia koncerto dovana – laisvė, kuri nesislepia už personažų sukurtų istorijų. Scenoje matėme žmones gyvai ir emociškai atliekančius muzikinius kūrinus.

Birželio 23 dieną, tradiciškai, šventėme Joninių šventę „Tekančios saulės link“. Scenoje pasirodė Anykščių kultūros centro Svėdasų skyriaus populiariosios muzikos ansamblis „Vienu vėju“, vad. R. Lapienienė, ir svečiai – Utenos kultūros centro Sudeikių skyriaus liaudiškos muzikos kapela „Seliavytė“, vad. A. Baltuškienė. Šventėje netrūko linksmos muzikos. Kūrenome Joninių laužą, šokome, sveikinome Jonus ir Janinas, ieškojome paparčio žiedo.

Liepą pradėjome Valstybės (Lietuvos Karaliaus Mindaugo karūnavimo) diena. Svėdasiškius ir miestelio svečius kvietėme į dainų ir poezijos vakarą „...balintų drobių šalis Lietuva“. Nestigo gražių poezijos posmų ir dainų, po kurių visi kartu giedojome Tautišką giesmę. Liepos 30 dieną didžiojoje salėje Anykščių kultūros centro Svėdasų skyriaus mėgėjų teatras „Iliuzija“ kartojo spektaklį pagal J. Tertelio pjesę „1/3 gyvenimo“, rež. R. Lapienytė, tą pačią dieną mėgėjų teatras „Iliuzija“ dalyvavo Rokiškio rajone, Panemunėlyje, mėgėjų teatrų festivalyje „Seklyčia 2022“.

Su nekantrumu laukėme rugpjūčio. Rugsjūčio 15 dieną šventėme Žolinių šventę ir Svėdasų miestelio 519 gimtadienį „Kai susitinka vasara su rudeniū“. Nuo ankstauro ryto prasidėjo įvairios veiklos. Prie akmens visų laukė Žolynų stalas, po Šv. Mišių svėdasiškiai ir miestelio svečiai lankėsi mugėje, kur galėjo įsigyti rankų darbo muilo, žvakidžių, apyrankių ir t.t. Mugėje visus linksmino Anykščių kultūros centro Svėdasų skyriaus mėgėjų teatro „Iliuzija“ gyvieji paveikslai – ūkininkų pora, ponis ir ponas, gėlių pardavėja, daktaras, batų valytojas, čigonė. Po atviru dangumi buvo eksponuojama nuostabi Danutės Žekonienės tapybos darbų paroda. Priešais Anykščių kultūros centro Svėdasų skyriaus muzikinę programą pradėjo Kupiškio kultūros centro Noriūnų padalinio liaudiškos muzikos kapela „Iki ryto“, vad. I. Ječiuvienė. Tuo pačiu metu svėdasiškių ponių stalas vaišino naminiiais pyragais ir arbata. Po liaudiškos muzikos kapelos „Iki ryto“ pasirodymo, žiūrėjome Anykščių kultūros centro Skiemonių skyriaus mėgėjų teatro spektaklį pagal Kazio Binkio „Kai atsarga daro gėdą“, rež. G. Eimanavičius. Šventę užbaigėme vakare su trenksmu Anykščių kultūros centro Svėdasų skyriaus kiemelyje, grupės „Kely“ koncertu!

AKC Svėdasų skyriaus meno vadovė Ramunė Lapienytė

